

Analysavdelningen
Enheten för policy och statistik
Linda Kaneryd
linda.kaneryd@energimyndigheten.se

Miljö- och Energidepartementet
Kemikalieenheten
103 33 Stockholm

Yttrande angående remiss av utredning om Styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i Syfte att främja en cirkulär ekonomi, dir. 2016:3

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten välkomnar utredningen och tillstyrker i huvudsak föreslagna åtgärder.

Nationell samverkan och en delegation för cirkulär ekonomi

Energimyndigheten tillstyrker förslaget att tillsätta en tidsbegränsad delegation för cirkulär ekonomi, och anser det är av vikt för att säkerställa en bred nationell samverkan med att förbättra förutsättningarna för en mer cirkulär ekonomi kommer igång och förankras hos berörda aktörer.

Cirkulär ekonomi – skatteväxling

Energimyndigheten delar utredningens bedömning att hållbar utveckling bör beaktas när skattesystemet utformas, att en bred skatteväxling för att stimulera en mer cirkulär ekonomi kan ge flera samhällsekonomiska fördelar och bör utgöra en väsentlig del av en eventuell större skattereform.

Öka tillgängligheten till bilpooler

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag till åtgärder för att öka tillgängligheten till bilpooler. Energimyndigheten har av regeringen tilldelats ett uppdrag för samordning av en omställning av transportsektorn till fossilfrihet där en strategisk plan för omställningsarbetet tagits fram. I planen har bilpooler identifierats som ett viktigt område för omställning och undanröjande av hinder i regelverk har lyfts fram som särskilt viktigt för att främja innovativa transportlösningar.

Inför skattereduktion för hyr-, begagnat- och reparationstjänster

Energimyndigheten tillstyrker förslaget om skattereduktion för hyr-, begagnat- och reparationstjänster och ser att det är ett steg i rätt riktning. Förslaget kan göra det mer attraktivt för konsumenter att reparera, hyra, dela eller köpa begagnade produkter istället för att köpa nya, vilket är positivt ur ett resurseffektivitets perspektiv. Förslaget innebär endast en skattereduktion för tjänster, för att få en

större effekt skulle det vara gynnsamt att även göra reservdelar och begagnade produkter generellt billigare¹.

Stärk rätten att reklamera undermåliga produkter

Energimyndigheten tillstyrker förslaget att Sverige ska verka för att förlänga reklamationsrätten då säljaren har bevisbördan till två år inom EU. Om det inte antas inom EU bör regeringen se över möjligheten att reglerna kan skärpas nationellt. Det är en förenkling att ha samma regler för alla typer av produkter, men anses i detta fall försvarbart för att hålla nere de administrativa kostnaderna. Frågan har tidigare diskuterats i ekodesignsammanhang².

Stärk förtroendet och öka rättssäkerheten inom begagnathandel och delning

Energimyndigheten är ansvarig myndighet för genomförande och marknadskontroll av ekodesign- och energimärkningsdirektiven, som tidigare mest handlat om energibesparingar men nu även inriktas på frågor kring resurseffektivitet, återvinning och reparierbarhet hos produkter. Mycket av det som tas upp i utredningen är relevant för arbetet med ekodesigndirektivet. Energimyndigheten anser³ att det är viktigt att införa produktregler kring reparierbarhet, återvinning etc. och att det behöver kombineras med andra åtgärder, ofta på nationell nivå, för att förbättra hur produkter används, återanvänds och omhändertas.

Det finns, i de flesta fall, stora miljömässiga fördelar med att förlänga produkters livslängd och Energimyndigheten är överlag positiva till förslagen i utredningen. För att förslagen inte ska ge ovälkomna negativa effekter så stödjer Energimyndigheten förslaget att lämpliga myndigheter bör utreda hur EU:s produktregler ska tolkas för begagnade produkter (i 19.2.4). Energimyndigheten föreslår vidare att dessa myndigheter utreder och eventuellt föreslår nya regler för särskilt viktiga aspekter som berör vissa begagnade respektive återtillverkade (remanufactured) produktgrupper. Det kan exempelvis gälla säkerhetsaspekter för viss typ av elektronik. I sammanhanget kan det även vara lämpligt att föreslå definitioner av centrala begrepp som "begagnad produkt" och när en återtillverkad produkt ska ses som en ny produkt. Om myndigheterna kommer fram till att nya regler och/eller definitioner behövs bör det föreslås till EU-kommissionen eftersom sådana krav bör införas på EU-nivå. Det kan även visa sig att det krävs ytterligare ekonomiska lättnader för att det ska bli rimligt att köpa begagnade eller återtillverkade produkter och delar, vilket kan införas på nationell nivå.

Energimyndigheten tillstyrker förslaget (i 19.2.2) att utreda möjligheter och behov av certifieringssystem eller uppförandekod för begagnathandeln, vilket med fördel

¹ Yttrande angående Promemorian Skattereduktion för reparation och underhåll av vitvaror, EM dnr 2016-3786

² Non-paper on supporting circular economy objectives with measures under the ecodesign directive, experts-proposal, 2015

³ Better cooperation for circular economy through ecodesign, paper to Conference on Global Cleaner Production and Sustainable Consumption 1-4 Nov 2015

skulle införas på EU-nivå, men anser som nämnts ovan att det även bör ses över om tvingande regler behövs för vissa aspekter för vissa typer av produkter.

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag (i kap 19.2.3) att ge relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram gemensam information om när återanvändning eller reparation bör undvikas. Som underlag till detta behövs en analys av när miljönyttan med att köpa nytt överväger nyttan i att återanvända eller reparera produkten. Om möjligt bör vägledning tas fram för när brytpunkten infaller för olika produkter med hänsyn till miljöpåverkan under produktens hela livscykel. Detta har tidigare framförts av Energimyndigheten⁴.

Energimyndigheten anser även att det bör övervägas om lämpliga myndigheter bör utreda och föreslå förväntade livslängder för olika typer av produktgrupper att använda som riktlinjer, eftersom det finns en efterfrågan från konsumenter på produkter med längre livslängd⁵. Om sådana riktlinjer tas fram i Sverige bör det framföras som förslag på EU-nivå då riktlinjer för förväntad livslängd bör fastställas på EU-nivå. Frågan har tidigare diskuterats inom EU-samarbetet med ekodesign⁶.

Energimyndigheten stödjer utredningens förslag (19.2.4) att öka kraven på tillverkare att digitalt märka material, komponenter och produkter vilket Sverige tidigare har framfört i ekodesignsammanhang⁷. Ekodesignkrav kan användas för detta ändamål och detta kan framöver bli av avgörande betydelse för att kunna återanvända produkter och material på ett säkert sätt.

Underlätta för hushållen att förebygga avfall

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att ge kommuner en skyldighet att informera hushåll om att förebygga avfall samt underlätta insamling av återanvändbara produkter i syfte att minska hushållens avfallsmängder.

Förebygg avfall i statliga och kommunala verksamheter

Energimyndigheten tillstyrker utredningens förslag att statliga myndigheter tydligare ska verka avfallsförebyggande genom att redovisa uppkomna avfallsmängder och åtgärder som vidtagits för att förebygga avfall inom ramen för miljöledningssystemet.

Främja cirkulär upphandling

Energimyndigheten stödjer utredningen förslag att främja cirkulär upphandling genom att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att se över mått och kriterier

⁴Yttrande angående Promemorian Skattereduktion för reparation och underhåll av vitvaror, EM dnr 2016-3786

⁵The Influence of Lifespan Labelling on Consumers, 2016, European Economic and Social Committee - "The results of the test show that lifespan labelling has an influence on purchasing decisions in favour of products with longer lifespans. On average, sales of products with a label showing a longer lifespan than competing products increased by 13.8%."

⁶Non-paper on supporting circular economy objectives with measures under the ecodesign directive, experts-proposal, 2015

⁷Swedish comments for the evaluation of the ecodesign directive, Non-paper on information requirements for hazardous substances, 2014

för cirkulär upphandling. Att upphandling kan vara ett verktyg för att uppnå resurseffektivitet är en bedömning som Energimyndigheten delar. Upphandling ska användas för att driva utveckling mot innovativa lösningar. Att projektet ska föreslå hur upphandling kan främja cirkulär ekonomi samt inom vilka områden är en förutsättning för att statliga myndigheter ska kunna prioritera rätt inom kommande uppdrag.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Zofia Lublin. Vid den slutliga handläggningen har enhetschefen Erik Eriksson närvarat. Föredragande har varit handläggaren Linda Kaneryd.

Zofia Lublin
Linda Kaneryd